

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Published weekly except Sundays and holidays
at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office at Jersey City, N. J.,
on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:

Three cents a copy.	ПОДПИСКА ЦЕНОЮ ТРИ ЦЕНТИ.
One year ..... \$ 7.00	На рік ..... \$ 7.00
Six months 3.75	На пів року 3.75
Three months 2.00	На три місяці 2.00

Foreign and Jersey City Rates: На рік \$10.00
Six months 5.00
Three months 2.75

Telephone "СВОБОДА", 498 Montgomery. Telex, V. H. Союз: 1838 Montgomery.

3 Kalmay nakazuyt vyslaty groshi kashy na tse. Foreign Money Order.

Address: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СИЛА НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕЇ

Тисячлітнє пановання китайських істориків довело 400-мільйонний китайський народ до крайнього збожження і безсильності. Остала Китайцеві, як глумлювали в піснях, тільки коса, за яку тягнути хто тільки захотів. Тягнули зиски малошю не всі європейські держави, а головню Англія, яка має по декілька китайських містак, як от в Шангаї, Мандаринській метки, які стоять під особистою охороною самої Британії, яка творить так державу в державі.

Кожний день приносить нам вже від двох місяців все нові місти про горожанську війну в Хінах. Цей край поділений на провінції, які в руках генералів, які між собою воюють. Центральний уряд в столиці Пекіні не має ніякого значіння ні сили. Його влада не сягає далше самої столиці. Одним словом загальна анархія.

І чим не дивним стає нам, коли ми мимоміємі анархії свідками того, що такі великі держави, як Велика Британія, уступають чим далі тим більше навіть перед тою самою анархією. Кантонський уряд, який уявляв собою національне правління Китаю, хоч сам в боротьбі з генералами других провінцій, заставляє до капітуляції навіть Англію. Бо от міністер загальних справ Чан відмавляється вести переговори з Англією від імені кантонського правління на так довго, доки Англія не відкаже з хінської території свого війська. І Англія чим далі тим більше податська. Все тепер зростає багатство своїх привилеїв, зростає і свого суверенітету. І аж дивним стає, чому не вона так поступала.

Бо саме йому хаосу в Китаю, пробуджується китайський народ. Зростає в нім доперва тепер серед того хаосу і боротьби національна свідомість. Доперва тепер добуває він в цілій повноті визиск чужинців, що засли на їх землі та тягнуть від нього зиски, а китайський народ 400 мільйонів доперва тепер відкритою війною на собі той астрів, що 400 мільйонів людей дається поневолювати горстці зайди. І ось по тім причинах починає разом з піднесенням національної свідомості і гністості, зростає ненависть до чужинців які окупували, які вислизують їх краї. А з ненавистю пішла в парі пропаганда за визволенням Китаю з чужинської нелюдності. Цей рух такий сильний, що він обхопив цілий край. І хоч генерали між собою бовтає в краю анархія, але супроти чужинського ворога повстає в Китаю дододатний фронт. І це власне найбільш налякала чужинців, які і заставили Англію до уступок. Англія побачила свою назрівуючу силу, побачила зростаючу національну свідомість і як досвідчена держава розуміє її вагу і — податська.

В. Будзінський.

СТРАШНА БАБА
— А БО —
ДОМІНУС ВОБІСКУМ!

Оповідання.

— Не дивуюсь, що тобі аксе-
се стало на душі, коли ти вже
рішився відповісти гріх. —
Але не скажу, щоб це могло
бути причиною такої бестесло-
сти.

— Е причина, е! Від коли я
оженився, дошкочувала мене
моя жінка жітка. Пішла того, як
я качнуком пропавши її голо-
ву, томила мою душу жіткою,
будути їй небіжчика. Я нік не
годин був утєчи від той жіноч-
ки: ні від живої, ні від будути
їй мертвої. Аж тепер втєчу.
Вона тут, в Київ, і перед нею
втєчу до Лембурга. Ні суду, ні
ката вже не боюся.

Гугмен став сумно похитува-
ти головою, вдихаючися в
Партенія. Не сумнівався, що
страх перед катом поминав
Партенієв розум. Віна його за-
руку і ведучи до дверей скажу: —
Іди до каплиці святого
Партенія і помолитися. Можна
назад приверне над в твоїй голо-
ві.

— Очевидно, очевидно. Чей-
же годолось їй подкувати мо-
ю святою за те, що допоміг
мені спекатися гріха і моєї
жінки. Бо треба він отче ігу-
мен знати, що Домінус вобіс-
кум по голові баби, то тільки
випорожнює, не смерть.

"СОЦІАЛІСТИЧЕСЬКИЙ ПОДХОД"

Так писала група українсь-
ких соціалістів під проводом
М. Шаповала до російських со-
ціалістических співробітників у
своєму листі по спірнаху з ін-
шим розумовозумним національ-
ного питання в будній Росії.

В чому лежить суть цього
соціалістического походу? до
розв'язання цього питання, мо-
жемо зрозуміти з розгляду
програми російських соціаліс-
тическо-революційних про на-
ціональне питання, видрукованої
в їх офіційному органі "Ре-
волюційна Росія". Як видно з
цієї статті: "Наші історичні по-
зиції в національному питанні",
російські соціалістическо-ре-
волюційні признають, що на-
ціональне питання в будній Росії
є одним з найважливіших її пи-
тань. Та хоч вона вже відіграє
певну роль в питаннях
міжнародної політики, вони
всє ще признають його лише
питанням внутрішньої політики
Росії. Для московських соціаліс-
тических, "дорогих товаришів" Ша-
повала та компанії, національ-
не питання є "внутрішнє" пи-
тання Росії. Цим вони зовсім
ігнорують всі ті міжнародні ак-
ти, що давно вже признали Ук-
раїну як державу. Ігнорують
вони увесь процес революцій-
ної боротьби України за своє
визволення, який закінчений
був актом проголошення її
фактичного створення україн-
ської суверенної держави. Ігнор-
ують вони й дальшу боротьбу
українського народу за свою
державу проти всіх її ворогів.
Навіть ігнорують те, що і Росія
правно признає тепер Со-
вєтську Україну незалежною
державою, хоч і членом світо-
вого союзу. Все це для росій-
ських соціалістических не існує.

Далі вже цілком отверто пи-
сали "русские товариши" про
свій соціалістический підхід до
національного питання. Вони
заявляють отверто: "Ми ріш-
че відкидаємо всякий національ-
ний і расовий патріотизм, прагне-
мо зібрати історично набути та
одичені національні риси
тільки за те, що вони національ-
ні. Ми опріділяємо своє
основну "тату", свою основну
"волю" до того, щоб зроби-
ти загальнолюдськими, а тому
і загальнонаціональними досг-

ред ним на коліна, та цілуючи
його ноги не стала благами,
щоб простив їй. —
То такий же був, — гово-
рила до себе хляпачка, коли
перестав бити. —
Хто такий, той він? —
Жінка зашучувала і не від-
повідала. Вона вже не сумніва-
лась, що її сповідником був її
перший муж. Не сумнівалась,
що він знає, кого зневажав з різ-
ницю.

— Хто такий? — різник спитав
се ра. —
Та він, Еромохон "Партені-
єв". Я не знаю що йому
нападе. Але так вже не повто-
рюється. Ліч скаже ти нагайку.

— Як не повторюється, то і
забуду, що не повторюється, —
різник відповів і вийшов з хати.

На другий день якась жінка
закавтовала у фірму монастиря.
Вийшов чернець і спитав, чого
хочеш.

— Оти Партенія нема в цер-
кві. Будуть даска сказати лю-
ду, що якась жінка хоче ба-
лакати з ним.

— Оти Партенія вже нема у
нас, — чернець відповів. —
Цей черць, скоро зівчачий
пару, покинув наш монастиря
віки.

— Кудик він пішов? —
— А Бог його знає. До нас
прийшов з Запорожжя. Мабути
пішов назд туди козакати.

Жінка вертала назд. Коли
переходила попри заїзд, в
поріжничий прихиливши до Київ-
а, воріт виспалася ватага коза-
ків. Аж коли під нею зівчачий
козак, попереду їхав... Іван Ко-
ралевиць, колишній золотар, —
муж. Пізнала його, бо вже бу-

без борода, і він побачив її.
— Як же ти жила, коли ти
була в Київ, і перед нею втєчу
до Лембурга. Ні суду, ні ката
уже не боюся.

членів якого будуть переводити
в життя свої спільні задачі в
царині фінансово-господарській
та міжнародно-політичній. В
такий союз мусить бути втягну-
ти на думку Гуревича і всі ті
держави, що відокремилася
від будньої Росії і не входять в
радянський союз.

Сказав колись Артемівський
Гулак: "Хоч верть-круть, хоч
круть-верть, а він, собі знайде
і в черепцю смерті". Таке й
вийшло з "дарами товаришів",
які й назвали М. Шаповала
і товаришів. На розбіжні сили
національностей будньої Росії,
що все ростуть, ширяться та
кримуть, російські соціалісти
мають все це одну й ту саму
мету перед собою, яку мала
кожна російська група, починаю-
чи від монархістів, а кінчаю-
чи на більшовицьких: "збірання
землі руської". Коли рікнати
в чому ті всі московські груп-
и в свої імперіалістичні по-
літиці, то рикнати лише в
тактиці. Всі вони однаково не-
навидять національні стремлі-
ння народів, поневолених бу-
жою Росією. Кожні з них вва-
жає національні стремління ве-
ликим злом, з яким треба бор-
отися. Лише, що одні говорять
про фе отверто й порожують
крівавою боротьбою, інші у-
мояють, дають поради, а
треті хотять хитрою та під-
ступом обднати будню Росію.

Ці розважувати національне
питання в будній Росії Москві
з "соціалістическим підходом",
чи "монархічним", чи яким
іншим, вони ніколи не допуска-
ють до відорвання від Росії
поневолених царями народів.

ІІІ. ЗІСТАВЛЕННЯ:
Прихід в січні, 1927 ..... \$2,372.65
Розхід в січні, 1927 ..... 2,151.25

Остат в касі Фінансової з кінцем січня, 1927 ..... \$ 221.40
Обднання Укр. Організації в Америці.

ЯК БУДУЄМО
СИРОТИНЕЦЬ
У. Н. СОЮЗА.

197.
Гов. Укр. Січ в Кліфтон, Н. Дж.,
відалі 182 Укр. Нар. Союзу.

На річних зборах узгадено
виплатити з Тов. каси суму 25
долларів, як жертву на Сирот-
нич-Захист при Укр. Нар. Со-
юзі. Межи членами зібрано до-
бровільними датками 44 дол.
і 50 ц., разом 69 дол. і 50 центів,
котру то суму вислалася че-
ком на руки Комітету Сиротни-
ч-Захисту при Укр. Нар. Сою-
зі. З причини довгого страйку
це не всі члени "зложили свої
датки, але ми певні, що кож-
ний зложити, як лише відносини
поліпшаться. Ніхто чейсь
не відкаже від такого жу-
раного доброго. Не треба бу-
ти ворогом, щоб передсказа-
ти гарну будучність такої ін-
ституції і необчисленого хісна
для загальної української спра-
ви. Лиш до діла, а переконає-
мо недовірків, що спільними
силами можна і гори перевер-
тати.

З поважанням
За Уряд Тов. Укр. Січ:
Михайло Пипко, прес-;
Іван Роздобий, касир;
Григорій Ясків, секр.

198.
Бр. Ов. Арх. Михайла в Ром.,
Н. Я., відалі 121 Укр. Нар.
Союзу.

З Братської каси жертвовано
10 дол. на Сиротнич-Захист
при Укр. Нар. Союзі, а від чле-
нів зібрано добровільними
жертвами по одному долларів
18 дол., котрі разом заслано
до Хв. Комітету в відповід на
Ваш пошук. Разом вислано 28
дол.

Таку добру річ як Сиротнич-
ний захист і члени все будуть
підтримувати не лише словом,
але також ділами. Будуюмо
Сиротнич-Захист не для вибран-
них, але для Загалу, тож нехай
загал помирає, якщо хоче, що
бн з него вийшов загальний
хосеп.

Остатню з поважанням
За уряд:
Дмитро Іващів, прес-;
Смерд Смерд, прес-;
Василь Чуйка, секр.

199.
Тов. Віллі Козакі в Трентон,
Н. Дж., відалі 116 Укр. Нар.
Союзу.

На річний мітинг відігнано
відозву від Комітету будови
Сиротнич-Захисту при Укр.
Нар. Союзі. Влі члени і члени

Остатню з поважанням
За уряд:
Дмитро Іващів, прес-;
Смерд Смерд, прес-;
Василь Чуйка, секр.

199.
Тов. Віллі Козакі в Трентон,
Н. Дж., відалі 116 Укр. Нар.
Союзу.

На річний мітинг відігнано
відозву від Комітету будови
Сиротнич-Захисту при Укр.
Нар. Союзі. Влі члени і члени

Остатню з поважанням
За уряд:
Дмитро Іващів, прес-;
Смерд Смерд, прес-;
Василь Чуйка, секр.

Стінний
Календар

з портретом
ІВАНА ФРАНКА
(в длох кольорах)
свята української і англійської.

ЦІНА 30 ЦЕНТИВ.

КАЛЕНДАРІ НА 1927 РІК.
У. Н. Союзу ..... 60 ц.

"СВОБОДА"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

